

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, főter 32. sz. a.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24.
sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadó-hivatali előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyiltér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petítor ter-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönbén minden hazai postahivatal. — A előfizetések legezészerűbben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Megyei rendkívüli közgyűlés.

(1881. január hó 14.)

Főispán ur ő méltósága az ülést megnyitván, első helyen tárgyalás alá veendőnek kívánja az igazoló választmány jelentését a megyei bizottság tagjainak a f. évre megállapított névjegyzéke tárgyában.

Az igazoló választmány jelentése szerint a legtöbb adót-fizető tagok névjegyzékében előállott hézagok pótolttak, s ezen névjegyzék teljes. A választott tagok névjegyzékében mutatkozó hézagok betöltendő, 40 választói csoportban 10848 jogosult választó közül a választásban részt vett 2261 választó; megválasztott 81 megy. bizotts. tag közül újból megválasztott 42, új választott 39. A megyei bizottság (a véglegesen megállapított névjegyzék után) 1881. évre megalakultnak kimondatik.

Főispán ur ő mlga, miután a m. bizottság a f. évre már megalakult, a különböző bizottságoknak törvény értelmében megválasztását avagy kiegészítését kívánja foganatba vétetni és kiküldi a szavazat-szedő és számláló bizottságot.

Ily. Hegyessy Sándor és Szontagh József közigazgatási bizottsági tagok lemondanak.

Ezek lemondásával főispán ur azon nézetének ad kifejezést, hogy a közig. bizottság csak m. évi sept. hóban választatván egészen újból, a törvény intenióinak is megfelelne, a közügyi szolgálatnak is javára válnék, hogy

most a közig. bizottság csak lemondott két tagjának megválasztásával egészítették ki.

A szavazatszedő és számláló bizottság jelenti, hogy 78 beadott szavazat közül legtöbb szavazat-nyerés útján beválasztottak a közigazgatási bizottságba, központi választmányba, állandó választmányba, igazoló és bíráló választmányba, az egészségügyi bizottságba. (Ezeknek névjegyzékét jövőre hozzuk. Szerk.)

Főispán ur ő méltósága az igazoló választmány elnökeül Máriássy Andort, tagjaiul pedig Hanvay Zoltánt, Pongrácz Pált, Hámos Józsefet nevezi ki.

A szigorló bizottság Hevessy Bertalan árvaszéki előadó és Lengyel Andor m. bizott. taggal egészített ki.

A népnevelési bizottság Jungreis rzsombat rabbi beválasztásával szintén kiegészítették.

A statisztikai bizottság kiegészítették Prékopa Károly, Gáber Lajos és Bartholomeidesz László beválasztásával; végre a tiszteletbeli árvaszéki ülnökök sorában üres helyre megválasztatik Szoboszlai Ferencz mb. tag.

Tárgyát képezte e gyűlésnek a kir. belügyminiszter leirata, ki jelentést tétetni rendel azon intézkedésekről, melyek a végből eszközöndők és foganatosítandók, hogy a megyei és a nröcsei városi levéltár tűzveszély és gonosz ember szándéka ellen teljesen biztosítva legyen, és jelentést kíván arról, mi alapja van azon állításnak, hogy az 1561.

évtől megelőzőt idők levéltári iratai a jászóvári prépostság levéltárába szállítottak volna.

Alispán ur elnöklete alatt Farkas Ábrahám bizottsági tag és Bornemisza László ur, első aljegyző azon megbízással küldetnek ki biztosokul: terjeszsenek elő kimerítő véleményt ugyan azon módokról, melyek alkalmazása mellett s mely költséggel megyei levéltárunk tűzvesz és gonosz emberek szándéka ellen teljesen biztosítottak legyen tekinthető; nyomozzák ki van-e pozitív alapja, hogy az 1561-et megelőzőt időről szóló levéltári iratok a jászóvári prépostság levéltárába szállítottak volna. N.-Röcze város polgármestere a levéltár számára megfelelő tűzbiztos helyiség előállítására és berendezésére utasítatik.

A kir. földmivelési, ipar és kereskedelmi miniszter jelentése, hogy a posta és távirta intézetek az 1881. évi költségvetés értelmében a közmunka és közlekedésügyi minisztériumhoz, ellenben az államerdők kezelése a kir. pénzügyi minisztériumtól ipar és kereskedelmi minisztériumhoz osztattak — tudomásul vétetik.

A kir. belügyminiszter értesítése, hogy járásbeli szbirák kérelme még egy szbirói irnoki állomás rendszerezésével pénzügyi tekintetek miatt nem teljesíthető, sajnálkozással vétetik tudomásul, hogy a közszolgálat érdekeink előmozdítása iránti gondoskodásból intézett, valóban erzett szükségre támasz-

kodó felirat több figyelemben nem részesítettett.

Marostorda megye közönségének a szabadsajtó megbízhatósága és tisztessége érdekében, az egyéni jog és igazságnak védelmére a képviselő házhoz intézett feliratának másolata tudomásul vétetik.

Hevesmegye közönségének az ujra előnyomuló keleti kérdésnek az Orosztól elnyomott Lengyelország felszabadításával kapcsolatban leendő megoldása iránt az országgyűlési képviselőházhoz intézett feliratában kifejezést talált okok alapján osztva Hevesmegye érzelmeit pártoló felirat intézése határozottatik.

Hámos Lajos urnak ez ügyben tartott jeles beszédje alább következik.

Községi előjárók és körjegyzők kérényve, felirat felterjesztése iránt a kir. igazságügyi minisztériumhoz és országgyűlési képviselőházhoz, hogy a midőn az ügyvédi rendtartás módosítása tárgyalás alá vétetik, legyen figyelemmel a törvényhozás az iránt hogy a községi és körjegyzők zugírásoknak ne tekintessenek, de sőt jogosultak legyenek továbbra is a nép érdekében mindennap szükséges okiratok s általában peres ügyeket nem tárgyzó beadványok készítésére: ajánlás mellett az országgyűlési képviselőházhoz felterjesztetik.

Kolozsvár kir. város thatósága Bartha Miklós ellen a közös hadsereg két tisztje által elkövetett véres merénylet alkalmából az országgyűlési képviselőházhoz intézett feliratának másolatát ha-

TÁRCZA.

Nagy dolog a vacsora.*)

Gyenge lábom áll az ismeretség köztünk,
Csak azt szölyítjük meg a kibe ütközünk.
Barátság dolgában nagyon távol állunk,
Biz egymástól bátran felkopik az állunk.
De megváltozik ez, látszik, nem sokára.
Mert im összejöttünk egy közvacsorára.

Hogyha egy leánynak a férfi tesz szépet,
Szól hozzá jó szívvel, mutat nyájas képet,
A lány is lelkében hő szerelmet táplál,
De nem tudják, milyen cél van a mamánál,
Akkor számíthatni bizton a mamára,
Ha hívja a legényt náluk vacsorára.

Bál van kihirdetve, repül a lány bálba,
Sikerült a ruha derékba és vállba,
Örül is a leány, választ ruhát selymet,
Csak attól fél, hogy majd árul petrezselymet.
Elejét kell venni, és csak egy az ára
Meg kell hini néhány legényt vacsorára.

Ha az ideálad máshoz méne férjhez
S később is iránta szived forrón érez,
De ő hogy akarja, gondol-e rád vajjon!
Nem bírod rávenni, hogy egy szót is valljon.
Akkor derült read a remény sugára,
Mikor nines hon férje s meghív vacsorára.

Féltreértés, harag van a házasknál,
A mint ez történik, nem egynek de soknál.
Reggeltől estélig foly az orruk vére,
Oh de bocsnatot egyikök sem kérne,
Mig nem a nő hallgat szive jobb szavára —
Csököt ad a férjnek s hívja vacsorára.

A férjnek a háznál van sok gondja, búja,
Az egyformaságot — ha jó is — megúnja.

*) Alkalmi vóltánál itt közöljük. Szerk.

Asszony-duznáskodás és gyerek sirástul
Még ha türelmes is, a feje elkábul,
Epekedve vágyik kártya s muzsikára —
Nem otthon, de másutt száll meg vacsorára.

Mink is e szent helyen a kik összejöttünk,
Nőtlen és nős írfi lévén mi közöttünk.
Ugy is nagyon ritkán esik ilyen eset.
Az a célunk, hogy kirugjunk egy keveset,
Erős akaratumk csak füst lett és pára,
Mert asszonyok jöttek a közvacsorára.

Azonban bennünket cseppet se aggasszon,
Hogy a multságba eljött néhány asszony,
Sőt inkább minékünk azt kell megmutatni
Hogy borral is tudunk kedvesen mulatni.
Meg fognak szeretni, akürki meglássza,
S mások is eljönnek a közvacsorára

Hubay Miklós.

Hatos Imre.

— Elbeszélés. —

Irtá: Vidonyi József.

(Folytatás.)

— Feleljük el egymást, nemde?

— Magad mondod.

A két szerelmes szivére gyász borult.

Vedres János százszor is megbánta már a szent Jánosnap i gérétét.

Azon volt, hogy a szerelmi viszony bármi módon is, de véget érjen.

Majoros nem az utolsó parthie, jól tudta, hanem ha nállánál jobb akad, bizony több joga van Veronka kezéhez. Igéret ide, igéret oda, ha megszegem sem bün, mert nem tudtam mit beszéltem akkor, nehéz volt a fejem.

Igy szokta magát vigasztalni János gazda. Majoros Imre egészen kiesett a kegyből; később tudtára is adták Baczoné által, hogy Veronka kezére többet ne is számíton. Imre

nagyon is szivére vette, majd agyon busulta magát, hanem azért még sem mondott le minden lehetőségéről. Valahányszor csak módját ejthette, hogy Veronkával beszélhessen, kiöntötte előtte bánatos lelke minden keserűt. Megegyeztek abban, történjék velök bármi, ők azért szeretni fogják egymást. Még is esküdtek: Isten minket úgy segítjen, amint megtartjuk szavunkat.

Veronka szerette volna tudni édes atyja tervét, szándékát, mért üzte el Imrét? azt az áldott szívet! a kinek széles e világon nem akad párja. Bizonyosan a gonosz nyelv — mondván — édes atyám pedig hitelt ad mindenkinek, nem kutat, nem vizsgál, egy oldalról néz minden dolgot.

Nagyban készültek a szüretre. Veronka kapott egy egészen új ruhát, tömérdek fodorral, a fülebe arany fülbevalót, az ujjára drága gyűrűt, a nyakára gyönyörű medalliont, és szivére kötötték, hogy ezentul dívatosan kell fényködni, le kell mondania örökre a nemzeti szalagról. Topankát az első suszternél varrattak neki, szóval egész kiasszonyt csináltak belőle. Mások szépen metszette a szöllő firtöket, a szedőkkel versenyt tartott, most rá parancsoltak: be ne piszkold a kezedet, nem szabad a szedők közé elegyedned, te a vendégeket fogod fogadni — nyájasan.

Délután Veronka mindent megtudott, mire való rajta az a sok paradé. Ebéd után Maros Laczi jött látogatába egy tuezat ezigány legényvel, és alig hangzott el az adjon isten, fogadj isten, már is kijelentette ünnepélyesen, hogy őt ne tekintésék amolyan futó látogatónak, nem mozdítanak ki engem innen még a szüret tart, mondván, mert rám nézve itt van a világ közepe, itt van az én napom, csillagom, — mindenem.

— Ugy van, Laczi fiam! igazad van, — viszonzá Vedres uram. — Mi meg arról gondoskodunk, hogy agyon ne und magadat.

Vedresné asszonyom erre valamit sugótt Veronka fülebe, a mitől a szegény leány sápadt lett, még akkor is ott ült a félelem az arcán, mikor elhagyták az első csárdást, pedig tartott jó félórüg.

Szüret után egy hét mulva azt is megtudta Veronka, hogy Maros megkezte a kezét. A nagy szerencsét visszautasítani lehetetlen mondván, nekededni fog a rokonság tekintélye, beese. Pénztárnoknő lesz belőled, a titulusod tekintetes asszony, hanem hát rendszeren nagyságos asszonynak fognak hívni. — Még a kezedet is fogják esókolni — dicsekedett vele édes apja.

Maros Laczi egyszer késő ment haza és a Daru patakba zuhant. Jól összetörte magát. Megindították a vizsgálatot, mert Maros Laczi azzal állt elő, hogy Majoros Imre állta volna utját s dobta volna gonosz szándékból a Daru patakba.

Veronka szive majd meg hasadt, a nagy bánat alatt, mert ő tudta, hogy az ő Imreje ártatlan.

Ez eset Majorosnét sirba vitte. Karácsony előtt temették el, s a nemes tanács pedig engem bizott meg, hogy a vagyonkára ügyeljek fel. Imre, még meg sem esókolhatta öreg anyját, a börtönből nem eresztették haza. — Karácsony után kiszabadult, hanem ekkor meg hírtelen bevették katonáknak — tiz esztendőre.

Vedres uram pedig azzal állt elő a törvényeséknél, hogy az ő vagyona, élete nines biztonságban, mert mind a kettő ellen tör Majoros, folyton azzal fenyeget, hogy veres karkast küld a házam tetejére, engem pedig megforgat véreben — mondá. — Alnokságának hitelt adtak, Imrét rövid idő mulva beszólyították a regementjéhez.

Elutazása előtt még egyszer találkozott Veronkájával. Ujabbán örök hűséget esküdtek. Veronka nem megy férjhez Maros Laczihoz, megvárja Imrét, Imre pedig minden hónap-

suló szellemű felirat küldéssel pártolás végett közölvén: mivel illető helyen a kérdés tárgyalás alatt van — sajnálat kifejezése mellett — a felirat tudomásul vétetik.

Hámos Lajos beszédjét erre nézve szintén közöljük.

Hámos Lajos két beszéde.

I.

A keleti ügynek és a lengyel állam ohajtható helyre állításának kérdéséhez, azon tagadhatatlan történelmi tényeken kívül, miket Hevesmegye átiratában felemlit, hozzá lehet adni, hogy a történelem tanúsága szerint, hazánk a lengyelrel mindig barátságos viszonyban élt, a Habsburgok által alkotmányunk elnyomásából keletkezett, s önállásunk visszaadását követelő legigazságosabb védelmi harcunkban mindig védett. — Nagy Lajos Hedvig leányával, valamint Báthory erdélyi fejedelemmel hazánk Lengyelországnak. — Ulászló lengyel királyal pedig Lengyelország viszont hazánk, és pedig szabad választás által, királyokat adtak. Nemesebb, feláldozóbb, önzetlenebb barátja soha sem volt a magyar-nak mint a lengyel. — valahányszor szabadságért, erőszakkal elvett alkotmányunk és jogainkért küzdenünk kellett, valamint az utóbbi korszakok, de legigazságosabb önvédelmi harcunkban is, sorainkban mindig díszletek a lengyel lobogók.

S a vitézség e remek példány nemzetét az önálló sorából három hatalom törülte ki, s osztozkodott országával, haladatos közönetűl annak, hogy ezek közül, az egyiket 140 évvel ez esemény előtt épen Szobieszky lengyel király vezértelt 26.000 ből álló vitéz seregével 300.000 török fegyveres ellen mentette meg birodalmi székfőre Bécsnek s talán birodalmának elfoglalásától.

De Lengyelország felszabadítását nemcsak baráti viszonyaink, s rokon érzelmeink, de egész Európa, sőt a föld bekéjének, de közvetlen leginkább Magyarország és Ausztriának érdekei is megkívánják.

Köztesemél van ugyanis s már saját tapasztalásainkból s a történelemből is meggyőződhetünk az orosz ezároknak, nagy Péter testamentuma szerint, azon fardhatlan következetességgel folytatni szokott eljárásairól, miszerint már eddig is 373.000 négyszög mértföldnyi, tehát Európánál kétszer nagyobb kiterjedésű s 82 millió szláv lakosból álló birodalman kívül, még Európa minden szlávjait is rendelkezésük alá keríteni törekednek.

A jelenlegi ezár is tudjuk, hogy három év előtt épen akkor, midőn keméji által a Törökországban lévő szláv nemzetiségeket a törvényes török állam ellen titkon bujtogatta, pénzével támogatta, tulajdon tábornokait a szerb hadsereg élére állította, seregének tisztjeit, fegyvereseinek ezreit Szerbia szolgálatába küldötte, szóval a török elleni háborút maga

viselte, Európának, és pedig mintha be nem látta volna, minden ellentéte nélkül, pétervári kabinetjével mily jezsuitai szereppel hirdette épen az általa fellobbantott purzitó láng oltásának és Európa bekéjének szükségét, hogy amint meg is történt, minden akadály nélkül a törököt nyilt haddal megtámadhassa.

S ezen politikájukat a ezárok folytatják mindenütt hol szlávok lakkak, igyekeznek s fájdalom, sikerrel kémjeiknek igérgéteik, vesztegetéseik által hódolatukat megnyerni, bennök eszközöket keresni, hogy törvényes államaik vagy uralkodók ellen bujtogataisuk által azoknak erejét gyengíthessék, politikájukat megsemmisíthessék, s bennök romboló szereket keresnek, melyekkel az utjokban álló, vagy terjeszkedhetőséket gátló államokat szétrombolhassák, hogy elfoglalhassák vagy új szláv államokat hozhassanak létre céljaiknak elérésére.

Tette már ezt e században az orosz saját tudomásom szerint honunkban is az 1831. lengyel forradalom alkalmával, midőn Klopiczki vezér eleintén az orosz ellen oly babérokat aratott, a magyarországi megyék legnagyobb része felrogtált a rokonszenyű vitéz Lengyelországnak nyújtandó segély és felszabadítása iránt. Ugyanazon évben dühöngött először a cholera, egyenes vonalban terjeszkedett Ázsiától Európa felé, s mivel január és február havában már Orosz- és Lengyelországban szedte áldozatait az orosz már előre kiszámítá, hogy tavasz végén országunkban is megjelenend. Hozzá fogott tehát rendszertint politikájának folytatásához, s Ung, Bereg, Marmaros, Szepes, Sáros, Zemplénmegyékben a szlávokat, különösen az orosz vallásukat bujtogatta, hogy az urak őket etetni fogják, hogy a cholera áldozatait az urak mérgeinek tulajdonítsák. S ezéjlat is érte, mert hazánkban tavaszkor csakugyan kitérvén a cholera s egyszersmind a paraszt lázadás, így a belbajok miatt, mind a többi megyék felrattai, mind a kívánt segély elmaradt.

Hiszen az orosz ezár három és fél év előtt is moszkvai beszédében a szláv ügy védelmét tüzven ki háboruja céljául, mit addig a rajongó panszlávok csak titokban forraltak, de az államok és hatalmak politikájuk keretében bevallva soha sem szerepelt, a ezár nyiltan és határozottan a panszlavismus bajnoka gyanánt foglalt állást.

Miután már most az aldunai tartományokban függetlenített és nagyobbított államokkal nagyon meggyengített Török-birodalom hazánk megvédhetésére és az európai szabadságnak további fejlesztésére szövetséges gyanút nem szolgálhat, — szükség, hogy az oroszok terjeszkedési vágya, egy szabad alkotmányt tisztelő oly vitéz nemzet által korlátozassék, mely mint Magyarország, Osztrák tartományok, s a szükség és a körülmények szerint más államok szövetségesei is, az oroszok egész Európára, de különösen épen utjában álló hazánkra és Ausztriára nézve ártalmatlanná tehesse, s fullánkját megtompithassa, vagy kitéphesse.

Mert, ha Európa államainak, de különösen hazánk és Ausztriának elnézése mellett, a törökön vett győzedelme, s az Ottoman birodalomban létező szlávoknak szinlett függet-

lenítések után, mint három és fél év előtt Moszkvában kijelentette, az Európai tót fajoknak védőjökké, urokká vagy diktátorokká leend, felfogja használni az összes szláv elemeket, bárhol legyen hazájok, saját eszközeiül, hogy izzalmaik, összeesküvések és lázadásaik által zavart időzhessenek elő azon államokban, a melyekben lakkak, s így megakadályozzák azon államok szabad fejlődését, hogy a panszlavizmusnak egyidejűleg csak fátolozott, de már most az oroszban való elbizakodásában nyiltabb programja szerint, valamint hajdan a latin Róma, auzután német lett a világ ura, ugy most a tót faj, melynek feje 82 millió engedelmes szolga kényura, nem rég Törökországot, auzután mindjárt Magyarországot, melynek Horváth, Tót és Erdélyvel együtt 15 1/2 millió lakosa között 4663000 tótja, — hazánk után pedig Ausztriát, melynek 21 1/2 millió között épen 11550000 szlávja van, államilag súlyosza az enyészet örvényébe.

Szóval, ha hazánk és az osztrák tartományok önvédelmöknek hazafias ösztönéből kényszerítve sem okulnak a tapasztalásból, s a függetlenített aldunai államokon és Lengyelországon kívül már csak hazánkban és Ausztriában létező szlávokat régi terve s moszkvai kijelentése szerint, bujtogataisai által függetleníteni kívánandja, s ennek ellensúlyozására egy uralkodók kormányzata alatti két szövetséges államunk és Oroszország között, egy vitéz oroszellenes szövetségesünk nem leend, hogy egyesíthető hadseregünk tekintélyével, háború nélkül is el ne riaszthassuk, vagy szükség esetében ártalmatlanná ne tehessek, utójára is a panszlavizmussal nagyon rokonszenyű orosz törekvéseknek valószínűleg az lesz a vége, hogy már jelenlegi szerenésélen anyagi viszonyai által is meggyengült hazánk és Ausztria szláv népeiből, egy orosz pártfogás alatti 15 1/2 millió lakosból álló Szlávia, vagy az oroszok szétrogtantó eszközei fognak kikerekedni, s őseink lelkesedése által 1000 évig fennálló honunk a hibás képviselőválasztások és már csaknem tizenegy évig folytonosan tartó ugyanazon országgyűlési többség s káros rendszer működései által, az alkotmányos államok sorából ki fog törülni.

Hevesmegye nem háborúterrevel vagy az oroszok azonnali megtámadásával, de mennyire lehet, békés diplomatiai uton, a külügyekre való törvényes befolyásunk által kívánja érvényesíteni, hogy a keleti kérdés súlypontja északra tétessék, s az európai államoknak befolyásával, hozzájárulásával Lengyelország az orosz hatalomtól felszabadíttassék, hazánk és az osztrák birodalom védbástyájul visszaállításával egyszersmind az európai béke is az orosz terjeszkedési vágy ellen biztosíttassék.

Ennél fogva miután Lengyelország felszabadíttatását nemcsak baráti érzelmeink, de állami érdekeink sőt Európa bekéje is követelik, — az országgyűlésnek azon december 4-ki határozata pedig „hogy Hevesmegye felirata a kormányknak oly utasítással adatik ki, miszerint a képviselőház a külügyek vezetésében, az ország érdekeinek megóvását megvárja“ —, Hevesmegye kívánatának ellent nem mond, következképpen közkívánatra s több felterjesztésekre a képviselőház határozata még világosabban lehet kifejezhető, — bárha feliratunknak nem is lenne eredménye, de legalább hazafias kötelességünknek és nekünk a védelmi szabadságharcunkban tett szolgálataiért a lengyel nemzet iránti hálánknak és az európai egyensúly érdekének felelünk meg akkor, ha Hevesmegye kívánságát elfogadandjuk.

Hogy tehát az európai béke, de különösen hazánk és Ausztria érdekében, az egy uralkodók kormányzata alatt lévő államaink és Oroszország között Lengyelország védbástyájul állíttassék, s ez nem háború, de békés diplomatiai uton, a külügyekre való törvényes befolyásunkkal történhessék, Hevesmegye hasonló szellemben és tartalommal az országgyűlést felkérni hazafiai kötelességünknek vélem.

II.

A Kolozsváron állomásozó közös hadsereg két tisztje, erőszakos betöréssel, mint rohan Bartha Miklós szerkesztőnek saját lakába, mint lepte meg az íróasztala mellett dolgozó védtelent élesre fent katonai fegyverrel, mint szabdalta össze-vissza, míg életveszélyes sebei- ben össze nem omlott? — mivel a t. megye bizottság részint a kolozsvári ő Felsége eleibe terjesztett feliratból, részint hírlapokból körül- mélyesen tudja, itten bővebben esetelni, felesleges lenne.

Valamint, mivel ő Felsége a kolozsvári küldöttségnek a már is megrendelt szigorú vizsgálat eredményéhez képest elégtételt ígért, a belügyminiszter ur is a képviselőház előtti kijelentése szerint, a máris elgott bünösök megfenyítése iránt intézkedett, míg a vizsgálat eredményéről meg nem győződünk, felesleges volna e tekintetben a bünösök eddigi meg nem fenyítése végett akár az országgyűléshez, akár ő Felségéhez, akár a kormányhoz felterjesztést küldeni.

De mivel ezen eset nemcsak a kolozsvá-

riaknak, de mennyiben a mi ottan történt, hazánkban mindenütt megeshetik, mindnyájunk nyugalomát méltán felzaklatta, közös ere- lyünket a a személy-, sajtó- és szólás-szabadsá- gát, egyesek életbiztonságát és a polgári hajlék szentélyét megtámadta, máris megün- gadozott törvények iránti kellő tiszteletet meg- gyengítette, a polgároknak, különösen a ható- ságoknak, hazafiai kötelességeiknél fogva is, lehetetlen nem nyilatkozni, — a máris napienyre jött merényletet nem rosszalni és kárhoztatni, szóval meggyőződésünket a merénylet tárgy- ban ki nem jelenteni.

Nem azon idézik elő a forradalmat, kik akár mint hatóságok, akár mint polgárok vagy pártok alkotmányos országgyűlési uton hiányos törvényeket kiigazítani vagy újakat alkotni akarnak, vagy pedig ily kiesapongó- soknak megfenyítettését és megszüntetését törvényhozó, kormányi vagy törvényhatósági állásuknál fogva, törvényes bíróságok által eszközlik, vagy törvényalkotási uton hozandó büntető katonai törvények által, a törvénytze- géseket elhárítják, — de épen azok, kik fent érintett bünösök megszüntetését, azoknak megfenyítettése által hivatásoknál fogva nem eszközlik, ez által a polgárok nyughatatlansá- gát még inkább előmozdítván, kitérősekre s foradalomra kényszerítik!

Fájdalmas esemény, hogy esekély idő elforgása alatt már harmadszor az emberi- ségnek épen azon osztályából követik el ezen eget rázó bünötteket, melynek fentartására vérünkkel és vagyonunkkal áldozunk, — melyet hazánk oly keseres anyagi megrontásával mindennel ellátni kénytelen, — s mely éppen a belrend és békének fentartására, személyes vagyon biztosítására, nem pedig ezeknek fel- forgatására, van hivatva!

Ennél fogva, annál is inkább, mivel az első két bünösöknek eredményét inkább jutal- mazásnak, mint fenytésnek lehet állítani, — méltó aggodalmainknak jegyzőkönyvileg való nyilvánításával, — addig is, míg ez utóbbi esetben, hazánk a kellő elégtételt meg nem nyerendi, a szóban lévő mindnyájunkat érdek- lő bünöttek, az illető bíróságok utján való megfenyítettésének eszközlése, és e tekintetben szigorú katonai törvények alkotása végett, — legyen sikere vagy nem felterjesztésünknek, de nyugodt hazafiai kötelességünk teljesítése tudatában, Kolozsvár átiratát, illetőleg az Or- szággyűléshez intézett feliratát pártolva, vé- lemenyem szerint magunkévá tenni, honfiai kötelességünkben áll.

Mi történik Rimaszombatban?

III.

Az eszme: a polgári iskolát a gymna- siummal összekapcsolni a nélkül, hogy jellegét akár az egyiknek, akár a má- sikkak koczkaztatók, keresztül vihető s különben sem új. Ott van megvaló- sítva Zilabon.

Említve volt, hogy a kétnemű is- kola tanterve főleg az alsó három osztályban egy és ugyanaz; a bifuratio a negyedikben kezdődik, mert a pol- gári iskolának a gyakorlati pályára kell nevendékeit előkészíteni. E célra szolgál- nak a tanműhelyek, melyekben az iparoktatás lép előtérbe, s progressive halad a felső három osztályon keresztül.

A tanterv ezen közössége kezünkbe adja az alkalmat, hogy a polgári isko- lát a gymnasiummal ezen három alsó osztályra nézve egyesítsük. Luxus volna nem egyesíteni. Csúpn az marad fóladatul a gymnasiumnak, hogy a tudományos pályára lépő ne- vendékeket a latin nyelv oktatásával lássa el.

Nem akadályozhatja ez sem azon viszony megállapítását, mely a két tan- intézet közt jönne létre a nevendékek illetékességi, tehát figyelmi kérdésében valamint pénzügyi szempontból. Az első esetben a három alsó osztály neven- dékei természetesen a polg. iskola hatósága alá tartozván, az illetékesség kérdés alá alig jöhet; a másodikkra nézve a latin nyelv tandija külön fizet- tetvén, érdek-ütközés fenn nem forog. Megjegyzendő azonban, hogy a kétféle tandij a gymnasiumban most fizetett tandijt meg nem haladhatja.

Minutiosus kérdések megoldásába nem bocsátkozunk.

Hát az állam, mely jelentékeny részben hozzájáruland az új iskola fen- tartásához, mit szól ehhez? Alig tehető fel, hogy nehézséggel találkoznánk ezen részről, főleg ha a város e con- binatiót a dolog conditio sine qua non-

*) Több, a jelen gyűlés keretébe tartozó tárgy- ról — mivel a tavaszi rendes közgyűlésen ismét sző- nyegre kerülnek: akkor hozunk tárgyalagos referátát. Szerk.

ban legalább egy levelet fog küldeni Veron- kának. (Folyt köv.)

Gömörmezei tájszók gyűjtése.

Már régebben szándékunk volt fölhívni t. olvasóinkat, hogy: népünk nyelvét, esze járását megfigyelve, összegyűjteni szivesked- nének mindazt, mit a népvelv kincsének ne- vezhetünk, mint: tájszók, közmondások, a népajkán élő mesék, mondák, versek, dalok.

Czélunk az: hogy a „Magyar Nyelvőr“- nek — mely nálunk szük körben ismeretes — anyagot nyujthassunk. Kik a néppel köz- vetlenül érintkeznek, nem lesz nehéz jegyez- teket csinálni s ezeket azon módon egyszerű nyers anyagként beküldeni. Nyelvünknek ez által föltötte hasznos szolgálatot tehetnek.

Ime közöljük mindjárt az elő gyűjtést.

Tájszók.

I. Rimaszombat vidékiek.

abbú: abból.
ahon: ahol, amott.
auma: alma.
bamba: bámész, gyáva.
bekecs: juhórból készült téli felöltő.
birgés: rühes.
bitangol: esavarog, ezél nélkül jár-kél.
bojhos: boglyas, kőzos.
bonez: ezomb.
botos: téli cipő, vastag szürposztóból készült esizma.
brúgó: kenyérezipő.
buksi: „meg ne üsd a buksit“ (fejedet) gyer- meknek mondják.
bukta: lisztből készült gombóc.
butu: buta.
bürgu: birka, juh.
ezammog: lassan, vontatva jár, mászik.

csatak lettem: lueskos, megáztam egy szálíg. esatangol: barangol.
eserba: esorba.
eséve: sóska szára.
esiszár, lócsiszár: lókereskedő.
esüstül, pl. „itt vónák esüstül“: mindnyájan;
„van pénze esüstül“: sok pénze van.
dadó: kiseddóvó intézet.
dadog: akadozva beszél.
demikát: turós leves.
dufart: kapuszín, kapualja.
dugott liba: töltött liba.
durkó: daráni szilva.
duruzsol: morog, zugolódik.
dünyög: orrán keresztül értetlenül beszél.
ebadó, „oda jár az ebadóba“: kóborol, sza- nasztét jár, kószál.
egykorácsú: egykoru, egy idős.
éhomra: éhes gyomorra.
elesen: ellop.
élet: gabona, rozs, termés.
ellantol: eleblábol: eltakarodik, eltávozik, elvonul.
elnáspágl: elver.
előse: a kalyha szájának ellenzője.
elsinkopároz: elfecseél, elveszteget.
elszontyolodik: elszégyenli magát.
eszcajg: evőeszköz, kés, villa, kanál.
eszkabal: összetakol, összeállít.
éz: iz, „jó ézü“: jó ízű.
fanyalog, neki fanyalodik: keservében elszánja magát valamire.
fékötő: főkötő.
feléred: felébred.
ficzkádoz: ugrál.
fintorgat: orrát huzogatja.
gaznáció: (a szidalom tréfás neve.)
gombólya: vagdalt tészta.
gomolya: fris juhsajt.
góró, dohánygóró: a dohánynak levelétől meg- fosztott szára.
görhö: kukoriczalisztból készült lepény (piacon árulják téiben).

jaul állítja föl. De sőt örülhet, ha a gymnasium egyszerre három népes osztályával kezdheti pályáját; még inkább, ha kivétel nélkül a polgári iskola nevédekének a tekintélyes alappal bíró alumneumát megnyitja.

Ily előnyök mellett a város egy kis áldozatot is hozhat a gymnasium javára.

A nemes város ugyanis 4 osztályú elemi fi-iskoláját úgy rendezte be, a mint illik egy tekintélyes megye szék-városához; ámde kötelezve volna a népoktatási törvény értelmében hat osztályúvá egészíteni ki, tehát még két tanítói állomást rendszeresíteni. Ez most elmarad, mert lesz polg. iskolája, mely a népiskolának két felső osztályát pótolandja.

Erre állapítjuk hát a gymnasium fenébbi igényét, hogy a nemes város, mely ugyanis a középiskola legjelentékenyebb pártfogója, saját érdekében cselekszik, ha a gymnasium kiegészítéséhez egy rendes tan-szék alapításával járul.

S ezzel oda értünk, hogy a gymnasium hatodik és nyolczadik osztályának föllállítása semmi akadályba nem ütközik. A még ezen felül szükséges tanerők, fölszerelés s egyéb tekintetben gondoskodni fog maga a gymnasiumi hatóság.

Ne tartunk attól, hogy itt talán veszélyeztetve volna egyik vagy másik fél részéről bármely érdek. A mint nem félhetni a gymnasium felekezeti jellegét, mely e mellett culturalis és nemzeti szempontból teljesíti hivatását; ugy nincsen ok rá, hogy a felekezeti jelleg nélküli polgári iskola bár a legkevésbé is akadályoztatnék annyira fontos földadatok megoldásában.

Jó akarat, ügybuzgóság, elfogulatlan szellem és áldozatkészség létrehozandják ama tanintézeteket, melyekre speciális szempontból oly nagy szükség van s melyekért az utókor hálat fog mondani. f—j—

A gömörmezei közigazgatási bizottság 1881. január 10-én tartott ülése.

Az ülés megnyitása s az időközben sürgős voltak miatt előnként elintézt ügyek bejelentése után az erdészeti törvény értelmében megkivánt hivatalos esküt letette az e végből felhívott s megjelent 18 okleveles erdész. Erre következtek a szakelőadók havi jelentéseinek s a nekik beosztott ügydarabok tárgyalása, melyekből a következőket emeljük ki.

Az alispán elismeréssel emeli ki egy a központi mintájeli tisztviselők buzgóságát és munkásságát. Az ügyforgalmi kimutatásból kitűnik ugyanis, hogy az 1880-ra beérkezett ügydarabok (a központban 9000) minden hivatalnál feldolgoztattak s a folyó évre alig figyelemre méltó esékely ügydarabszám maradt. A megyei pénztár, mint mindig, most is példás rendben találtatott, a munka beosztása tekintetéből folyó évtől kezdve az árva-pénekek kezelése az alpnéztárnokra bízott. — A közbiztonság elleni nagyobb vétség nem fordult elő. — Egyéb ügydarabjaiból felemlítjük még, hogy a rozsnóvi hidpalló ügyben beadott fellebbezésnél az első és második foku bíróságok ítélete harmadfokulag is megerősített, s így, ezen a rozsnóvi közönséget közelről érdeklő ügy közigazgatásilag befejeztetett.

Az adókezelésnél december havában semmi említésre méltó akadály nem fordult elő. Az adófelügyelőség 1880. évi ügyforgalma 13325 darab. Gömörmezei 1880. évre kivett adója beleértve a 203408 frtnyi 1879-iki évi hátralékot tett 885.585 frtot. Ebből befolyt az év végeig 666884 frt vagyis 12655 frttal több mint a megelőző évben. 1881-re maradt hátralék gyánant 218701 frt. A 25920 frtban megállapított hadmentességi új adóból befolyt 10523 frt. A netto előirához képest mutatkozó hátramaradás okául említi a jelentés a megelőző sanyaru évek okozta körülményeken kívül az állami inségi költségekre befizetett részletek s a hadmentességi adó részbeni behajtását, a felvidéken főleg a fuvározas megnehezítését és a roszt termest zab és burgonyában.

Az iskolalátogatást akadályozta a roszt időjárás és munkahiány s a több helyen felmerült járványok. A tankötelezettség pontos végrehajtása kiemeltetett különösen Dobsinán, hol 1200 tanköteleshől csak 8 ruházatlan czi-

gánygyermek nem részesül rendes oktatásban, azonkívül Jolsván és a nagyrozei járás alsó garamvidéki községeiben. Nagy jelentőségű Rimaszombati folyamodványa egy agyagipar-és a már fenálló fametsző tanműhelyvel összekötendő polgári iskola felállítására, mely a bizottság által pártólalag felterjesztetett.

Az árvaügyek vezetése két tisztviselő hosszabb ideig tartó betegeskedése miatt ugyan némi fenakadást szenvedett, az így előállott hátralék feldolgozására azonban Lengyel Andor ügyvéd már is helyettesítettetett.

Az egészségügyi állapot nem volt kedvező. A himlő 9, a vörheny 3 és a kanyaró 2 községben lépett föl járvány alakban, mely sok áldozatot is követelt. Orvos törvényszéki és orvos rendőri eset volt 45.

Levelezések.

Budapest, 1881. január hó.

Megszámláltuk magunkat, mint a számadó juhász a birkanyaját. Megtörtént az a szörnyű aktus, a mitől a magyar ember csak úgy retteg, akár az adóexecutiótól, a pörtől vagy a jégesőtől. Pedig hát e szentháromság-nak még van ellenszere: teszzen föl, ha adóját egy picizukáig letérleszti (ha ez ugyan lehetséges); ha nem keveredik fiskustümmő per-patvarba, végül ha biztosítja azt az istenadta termést az első magyar ált biztosító társulatnál stb. De a conscriptio ellen nincs remedium. Ha ezredéves por és füst becsesítik is a nemesi ezimet rejtó kutyabőrödet, ha családod fáját párduczozs Árpádig vezetheted is vissza, sőt még ha a legrettentőbb oroszlan viasorítja is fogait curiád kapuja felett ékeskedő hét — akár kilenezágu koronára — mindegy, a számok emberét, a népszámláló ügynököt ez nem tántorítja el.

Még agyadban forrong a szilveszteri mámor utóhatása, mikor már beállit hozzád fontos képpel a statisztikai hivatal felkőkardázott jobb keze, a felügyelő „ur”. Üres óráiban egyetemi hallgató, de most — ad hoc kinevezett tisztviselő, a kivel könnyen meggyűlik a bajod, ha amugy félvállról találsz vele beszélni.

Udvariassági szempontból kissé indiskrét dolog, korát tudakozni, kivált nemünk szebbik felétől. Azután e „nyenyulhozám” kérdésnek ily pedans feszegetése sok oklevélhamisításra ad alkalmat, mert tizet merek egy ellen tenni, hogy a fővárosi selypítő gouvernante-ok, ölebes bonne-ok és missek 90 perzentje nem született előbb, mint 1862. usque 1860.

Hát az mekkora tapintatlanság valakit foglalkozása iránt tudakolni. Kinek mi köze hozzá, ha én zsebmetsző vagyok, nasi-vasi bányász vagy ha tetszik magánzó?

Nem oda Buda. Minden embernek van foglalkozása, replikáz az ügynök, s ha szép szerével be nem vallja az ur, utasítva vagyok vallomását rendőri közbelépéssel kiterőszakolni.

Már ennek fele se tréfa, gondolja magában a laikus a policzaj név hallatára, s ilyen tén módon terrorizálva vallana már három foglalkozást is, csak volna, sőt mellékfoglalkozásul azt is bemonlja, a mit máskor nem kötné senki orrára, hogy ő N. N. urnál, kinek mellesleg szép fiatal neje van, a háziabart szerepét viszi. Az ügynök ur a legkisebb árezváltozás nélkül hallgatja mindezt s lajstromba veszi.

A dolog komikuma azonban nem itt rejlik, hanem a nyelvnemtudásból vagy alacsony képzettségéből származó nem- vagy félreértésekben. Hány oly blanquette volt, hol a foglalkozási rovatban ott ékeskedik „rom. katholisch” vagy hol született? „Maurergeselle”-vel volt kitöltve.

A ki arra az életveszélyes kalandra rá adná a fejét, illetve tüdejét, hogy velem csak olyan szellemi confortablin felemelkednek a „magasabb régiókba” vulgo Redoute negyedik emeletére, beh sok esodabogarat lehetne összebongészni.

Hogy belé nem bódul a feje annak a sok napidijas körmögötőnek e tengernyi csomagok láttára! — Búszke is aztán reá minden egyes, akár egy államtitkár, és ember legyen a talpán az a zsurnalizsta, a ki legkisebb „hivatalos titkot” képes kicsikarni a számok e rettenthetlen gépeitől.

Az ég privát kegyének köszönhetik kedves olvasóim, hogy egy futó betekintést vehetnek Jókai ur számláló lapjába. Örök ifju regényírónkat itt se hagyta eserbe² jóízű humor.

Mi a főfoglalkozása? „Iró.” Van-e mellékeresete és milyen? „Mellékeresetem? országgy. képviselő, és milyen? keserves” veti hozzá koszoruznak. Nejénél pedig megjegyzi, hogy a nemus. színház nyug. tagja.

A német Gemüthlicheit egy típusa is megeresztette komikumának az ő venáját és — a lap betegségi rovatába ez ismert refrainú verset írta: „Immer lustig immer muenter, Denn ein Pester geht nicht unter.”

Kár hogy nem vagyunk tekénk túlsó felén, ott már tán a népszámlálásra is kitalált Edisson valami villám-számláló gépet. Leg-

alább ilyesmire vall az, hogy január 8-án már tudtuk, hogy ötven millió lakója van a humberg priv. hazájának. Ott, ha nem megbízható is, de legalább gyors minden; mi ölomlábban járunk és adataink mégis — megbízhatatlanok.

Édes istenem, csak egyetlen olyan újdontatás-elemás bankótát adnál minden kifelejtett lélekért és kifizetném vele egy napi deficitünket. Kiki döntse el tetszése szerint, vajjon a kifeledekett száma esékely-e, vagy pedig a deficit óriási.

Ad voem új tizes bankó. Ilyet is hozott nyakunkra az áldásos közös gazdálkodás.

És milyen tapintatosan jártak el, hogy kékre festették, jelezvén ezzel, hogy a bankó mindig kék. (Erre a vizezre Porzótól kaptam külön privilegiumot.)

Ominósus bankók, még alig születtek és már visszavonásukat regéli a fáma, mert szí-
nüket vesztik; helyesen, a magyar ember ugyanis ritkán látja a színt ha van, hátha még le is kopik? . . .

Levelem nem volna hü képe fővárosi társaséletünknek, ha nem említeném meg a sport legújabb nemét: a jégsportot. Sohasz egy a városerdő oly vásári zsbajtól, oly zsongó élettől, mint mikor az ur kegyének tetszik — sok várás után — a tó tükreét néhány centimeter jégkéreggel bevonni. Szinte jól esik a szemnek, azokat a rózsás úde arczokat, bíborajakakat a szabad természet ölen, természet-adta pirjokban és nem a salonok parfümathmospheraijában „esinált” pirosságban esodálni.

Rövid időre még a bálterem is háttérbe szorul — a papák nagy öröme — és a mamák a buffetből oly megelégedéssel szemlélik mint siklik szívük gyöngye tova talboldog seladonja karjaiba fűződve. — Szent Halifax, mily kéj lakozik benne, hogy ifju hölgyeink oly könnyen hagyják magukat jégre — vezetni?

„Les extremes te touchent”, mondja a francia és ugy látszik, az érzéketlen, hideg jégkéreg érdekes „háttérre” a lüktető szív forró ömlengéseinek.

A költői phantasiája ifju hasonlóság alapján a magas éjszak lakatlan jégsvatagjaira gondol s biztos benne, hogy csak imádottja közönye dermesztőbb annak klímájánál; pedig bájos szemének egyetlen sugara elég forró volna egész jéghegyek megolvadására, de így annak heve csak a remény ki-kihajtó rügyeit perzseli fel. Majd ismét életét hasonlítja e kíedlen téli hősivataghoz, mely körötte elterjed, a mely csak az örökléttel ér véget, ha a tavaszi nap, araja szíve, fel nem oldja a tél biléneit.

És a leány hisz a sziklát megrendítő szavaknak. Szíve sugallatát követve, ellebben önkénytelen ajkairól az üdvözö „igen” és a szerelemittas szemek kéje feledtetni vele, hogy érzéketlen jégben van, mely ép oly fényes, ép oly sikamlós, mint a salon esizolt-fényezett parquetje. . . . Mindkettőn oly könnyű az eleszusás és oly nehéz a tisztá fölkelés. . . .

Majdnem megfélekedtem a művészetről. Pedig ez sem alszik téli álmat. Franciaországban, ha teli házat akar esinálni valamelyik szinguzgató, kis botrányt insceniroztat primadonnájával s kész a — reklam. Nálunk csak Blaháné új jegyváltását kell rebesgetni s a népszínház pénztára ostromnak van kitéve.

Művésznők, azaz művésznők (még et-től is meg akarják városunkat fosztani, lévén az „isteni Lujza”, egy lap ezafólata szerint,*) nővére annak a Ludovikának, kinek keresztlevelét e lapok közölték) tehát nekünk csak esalogányunk, elhatározta, hogy az özvegyi fátyolt báró ezimmel váltja fel. Ó, e tüzről pattant magyar menyecske Splényi bárónő — van ebben valami különös?

Ha e házasságot nem a szívek vonzalma kötné, nem irigyelők a párt, mert a művésznő „kiralynebb” bárónéra degradáltak; de minthogy szerelmi frigy, tulboldog „ő”, ki a diva szívének felét megnyerte, csak felét, mert másik fele mindig a színpadért fog rajongni.

Lefkovich Lajos.

Műkedvelői előadás és közvacsora.

„A megyei közkórház javára” f. hó 15. egyetemet hallgatóink műkedvelői előadást rendeztek. Előadott „Liliomfi” Szigligeti 3 felvonású jeles vigjátéka.

Nem értünk a hízlegéhez, nem kritizálunk, mint figyelmes szemlélők irunk.

A mostani előadás kiélegette a szép publikumot; taps, éljenzés, virágokréta kijuttat a szereplőknek; ezzel mindent megmondunk. A gyorsmenetű, nagyon ügyesen kombinált esekékvény hason módon való lebonyolítása, a mulatságos jelenetek gyors lejátszása kvalifikálják az előadást. A körmönfont mese megnehezítette a charakterizálást, de mulatságos volt mindvégig — ebben rejlik diéséretünk, ha ugy tetszik gáncunk is. A diéséretes buzgalom, melylyel az előadók szerepeik minden részletére kiterjeszkedtek — jellemzi a nőket és ifjakat egyaránt.

*) Melyik lap szerint?

Szerk.

Közreműködtek pedig: Szabó Emma, Benkovits Vilma, Sütő Mariska és Chászár Margit kisasszonyok. Mindegyiknek jártékát a közönség elismerése, tapsvihara kísértte. Az ifjak közül: Bodrogközy Zoltán (Liliomfi), Lőrinczy Gyula (Szellemfi), Szabó Elemér (Adolf), Manzel József (Kányai), Tóthi János, (pinczér), Báthory Vilmos (fogadós), Kozmay Dezső (Szilvai professor).

Nem bíralgatunk, midőn kimondjuk, hogy Manzel József olyan gondallal s helyes érzéssel személyesítette a komediarost, hogy ha maszója ügyesebb: többet nyújt, mint a mennyit egy műkedvelőtől várni lehet.

A érdem koszoruját örömmel adjuk a minden iránt lelkesülő Bodor István tanár urnak, mint rendezőnek.

Az előadást táncmulatság követte, mely ugyanesak emelte egyetemi polgáraink reno-méját, egy levéllel gazdagítva azok nimbusát.

Ez a mulatság 10 órakor vette kezdetét s reggeli ötigt tartott.

Ritkán láthatni annyi szépséget egy csoportban, annyi „kedves” fiatalt („arcsukon a télnek havával, homlokukon a tavasz rózsájával, (vagy megfordítva), szemükben a nap égető hevével, ajkukon az ősz édes gyümölesével”) mint ebben a körben. Még az idősebbek is neki hevültek (Rácz Jani húzta) a táncznak, jártak hévvel, animóval negyven párnál többen a négyesekeket s megújratott esárdásokat; a terem már majdnem szüknek bizonyult.

Vidékiek is emelték az estély fényét, sikerét és egyetemi polgáraink jó hírveit.

Külön diéséretre, szép nevek említésére nem való a mi tollunk.

A színházi bevétel bármely nagy városnak diéséretére való. Tész pedig: 183 frtot.

Ilyen sikerhez aztán gratulálunk! Csak folytassék, a farsangi beköszöntő biztos kezesége a sikernek; nem jó lenne-e tehát ugy vasárnaponként pl. 50 kros belépti díjjal föl-olvasásokkal egybekötött táncmulatságokat rendezni jótékony célokra. Tanulva táncoljunk s táncolva tanuljunk!

A farsang keretében tartozó, társadalmi életünk felfrissítését célzó, szükségéret által életbe léptetett „közvacsora” (f. hó 20-án) kiválóan sikerült. Ha azt mondjuk, hogy az előjegyzettek s jelenlévők 170-en voltak, — előkelőnk, műveltek polgáraink a barátságos társulás édes szálaival fűződtek egymáshoz: konkrét megvilágításu képét nyújtottak.

A „nagy terem” ritkán látott annyi kedves vendéget, nőt és férfit egyaránt, — meleg elismerés, vigasztelés öntudat jutalmazza érte az ifju tázzel diéskedő kezdeményezőt s kedves „rendezők”-et.

A családias összejövetelben körülbelül 30-an vettek részt a szépuembeliek közül. Es egytől-egyig jól találtak magukat.

A dalgelysületek buzgó tagjai, habár „ex abrupto” készülhetek és szánták el magokat lelkes elnökük buzditó szava után a részvételre: meglepetést keltek. Négy darabot énekeltek el összhangzón, ritka értelemmel, jó kedvvel. Derék karmesterük mindnyájuk nevében osztozhatott az osztatlan tetszésben, tapsvihában.

Hubay Miklós ügyvéd ur ez alkalomra jó humoru, zamatos magyarsággal irt versének felolvasásával nagy derültséget, köztetszést esinált. (L. „Tárca.” Szerk.)

A jövő, illeten ezüli összejövetelkor ismét örömmel hallgatjuk meg.

A fiatalság 10 óra felé tánczra kerekedett, jártak nagy hévvel éjfel utánig; hogysis ne, mikor Rácz olyan kedvvel húzta a sok jó „talp alá való”-t.

Mint halljuk, e hó végén (minden 14 napban) lesz a második „közvacsora”.

Nem lesz rossz, mert üdvös céltz motívál.

Csitt.

Hírek és vegyesek.

Azon nemes érdeklődés, melylyel lapunk iránt viseltetnek többen, csak buzditólag hat-hat szerkesztőségünkre. A közel és távolból hozzánk intézett — állapotaink körül forgó — kérdésekre örömmel konstatálhatjuk, hogy különösen az újví mozgalom óta oly erkölcsi támogatásban részesülünk, hogy, ha e anyagilag is hason fokban nyilatkozik: biztosítunk van a jövőre. Hogy lapunkat az igények teljes kiélegetése céljából, hetenkint kétszer jelentessük meg, csak a t. olvasóközönség pártfogásától függ; e tekintetben pedig reményünk mellé nem illesztjük a családást.

— **A népszámlálás eredménye.** Rimaszombatban a megejtett népszámlálás eredménye a következő: 636 gyújtó iven 2263 férfi; 2575 nő; vallásilag: 1927 r. kath., — 1645 ref., — 889 ág. ev., — 356 izr., — 19 görög e., — 2 g. n. e., — tehát összesen Rimaszombatban van 4838 lélek, a nők többségben vannak.

— **Fűreszon** f. hó 15-én kísérték hívei s szomszédbeli lelkész társai Laucsek Imrét, a fűresz-hacsavai evang. egyháznak félszázadon keresztül buzgó s tudományos képzettséggel bíró agg lelkészét.

— **Jelentés és meghívás.** A rimaszombati egyesült prot. gymnasiumban a folyó iskolai főlvet bozáró szigorlatok f. hó 26-ik

napijától u. a hó 31-ig napjait tartatnak kö-
vetkező renddel: január 26. szerdán d. e.
vallás 3—6 d. u. 1—2. — január 27. esü-
törtök d. e. latin, görög 6. földrajz, állattan
1. latin, számtan 2. d. u. magyar, német 5,
latin, magyar 3. — január 28. péntek d. e.
latin, görög 5. latin, magyar 1. természet-
rajz és történelem 4. d. u. német és ter-
mészetrajz 6. történelem és mathesis 3. föld-
rajz és természetrajz 2. — január 29. szomb-
bat d. e. történelem és mathesis 5. földrajz
és geometria 3. latin és német 4. d. u. ma-
gyar 6. német 2. mértan 1. számtan 4. —
január 31. hétfőn d. e. történelem és mathe-
sis 6. magyar és mértan 2. természetrajz 5.
német 3. mértan 4-ik osztályban. — Meg-
jegyzendő, hogy d. e. 8. d. u. pedig 2 óra-
kor kezdődnek a szigorlatok, melyekre a t.
szülőket, gyámokat vagy ezeknek helyetteseit
s a tanügynek minden nemesen érző barátját
a tanáraik nevében tiszteletteljesen meghi-
vom. Rimaszombat, 1881. január 18. Bodor
István ez évi igazgató.

— **A február 5-iki hangversenyre** mint
értesülünk — különösen a vidékről sokan ké-
szülnek. Csakugyan nem köznapi élvezet vár
közönségünkre, másrészt meg egy nemes
ezel előmozdításával van kapcsolatban; így a
tömeges pártolás indokolta lesz a hangver-
seny jegyekhez egyuttal a táncvizgalmra szóló
belépti jegyek mellékeltenek. Reménytelőleg
szintoly népes lesz, mert a gymnasium volt
tanítványai buzognak mellette, hogy a viga-
lomnak teljes sikert biztosítsanak. Beléptijük
a hangversenyre és táncvizgalmra: első rendű:
2 frt; második-rendű: 1 frt 50 kr; földszinti
állóhely: 1 frt. Kaphatók: Nagy Béla ur ke-
reskedésében.

— **Nyilvános számadás.** A gömörme-
gyei kórház javára Rimaszombatban, 1881.
jan. 15-ik napján rendezett műkedvelői elő-
adás jövedelméről: I. Bevétel: Belépti je-
gyekből 173 frt 40 kr. Felülfizetésekből:
Broncs István 5 frt. Lengyel Andor 1 frt 20 kr.
Molnár József 1 frt 20 kr. Fazekas Ferencz
60 kr. Simko Ferencz 40 kr. Egy valaki 60 kr.
N. N. 20 kr. N. N. 20 kr. — 9 frt 40 kr.
Vegyes 20 kr. Összesen 183 frt. — II. Ki-
adás: Színlapok nyomása 6 frt. Színpad állí-
tás és szétszedés 12 frt. Padozat felszedés
4 frt. Világítás 10 frt 19 kr. Felszerelés 5 frt
21 kr. Szolgálattevőknek 5 frt 90 kr. Zene
30 frt. Vegyes kiadás 9 frt 70 kr. A fent
említett célra az alispáni hivatalnak átadott
100 frt. összesen 183 frt. — Egyszerűsöd
a rendezőség nevében is hálás köszönetünket
fogadják mindazok, kik törekvésünkben szóval
és tettel támogatni szivesek voltak. Rimaszom-
bat, 1881. január 18. Bodor István tanár.
Szabó Károly, Mancel József, o. t. h.

— **Férfi-leány.** Megyénkbeli Hubó köz-
ségében évek előtt oly gyermek született,
kiről a bába nem tudta határozottan meg-
mondani, hogy fiú-a vagy leány. Mivel azon-
ban inkább látszott leánynak, mint fiúnak, a
keresztelésnél Zsuzsi nevet kapott. Felnőtt,
szolgálatba lépett, pontos, kötelességteljesítő
volt. Négy év előtt azonban, egyszerre férfi-
ruhába öltözködött s kijelenté, hogy ő nem
leány, hanem férfi. S azóta folyton mint férfi
szerepelt. Kezdetben bolondnak tartották, de
a vizsgálat kiderítette, hogy csakugyan férfi.
Nemrég szerelmes lett s elhatározta, hogy a
leányt, kinek szívet meghódította feleségül

veszi. A paphoz fordult ennélfogva, de ez
kijelentette, hogy nem esketi meg őket, mivel
a völégény is leánynak van írva. A csoda-
embert sokan pártolják s azon vannak, hogy
kieszközöljék a pap áldását. Ha ez sikerül is,
akkor ismét az a kérdés merül fel, hogy
eleget tett-e Pali — így hívja magát — ka-
tonai kötelezettségének.

— **Párbaj a levegőben.** Egy párbajról
suttognak városunkban, melyet állítólag két
fiatal (mindkettő huszár) vívott egymással. Ha
csak ennyi volna, szót se érdemelne, de mert
untalan ostromolnak kérdézőkösökkel. „Ka-
pott sebekről”, „halálos megsebesülés”-ről me-
sélgetnek, kijelentjük, hogy — tudomásunk
szerint — párbaj csak akart lenni, szere-
sére azonban elmosódott.

— **Apróság.** Makkoláslról beszélgetett
egy kissé beborozott társaság. Szó-beszéd
közben előhozták kinek-kinek jelenlétét a szer-
keszenyészésnél. Kettő erősen vitakozott: én is
ott voltam. Én is, végtére így fejezték be:
„Én a felső nyájú voltam”. „Hát én hová
tartozom?” argumentál a másik.

— **Hármat lött egyszerűre.** Egy vadász-
társaság rándult ki Nyusztára — felé — vad-
disznózu. A szerencse (mint egyik Nimródunk
beszéli) 30 vadat hajtott „puskacső elé”.
Ezekből a másvilágra küldtek 10-et. Kóreny
Gyula a rimamurányvölgyi vasműegyesület
erdésze oly szerencsésen ezélt az falkára,
hogy egy lövésre három fiók esett áldozatul;
az egyiknek szemén ment keresztül a golyó,
a másiknak hasán, a harmadiknak lapocká-
jába furdott, — a kettő rögtön felfordult, a
harmadik azonban pár lépésnyire vitte ma-
gában a golyót, míg elvérzett.

CSARNOK.

Kühn Herkules kalandjai.

— Regény —
Írta: **Sue Jenő.** — Fordította: **B.**
(12-ik közlés.)

— Köszönöm uram; nekem van egy ter-
mészetes védőm. — Ez azon férfi, ki atyám
összes bizalmát bírja s ki az enyémet is bírja.

— Bizonyára a gyarmat valamely méltó-
ságáról van szó? szöla Ultok, tetetvé magát,
mintha nem tudná azt, mi előtte eléggé ismer-
retes vala.

— Az egyén, egész bizalmamat kiérdemlé
és bírja, az én godnokom, — ezen ur, —
szöla Adoé és Bel-Cosimra mutatott, ki e
pillanatban belépett.

— Ah, szöla a gyarmatos kiesnylő pil-
lantást vette a felügyelőre; — ez esetben
igen fáj mademoiselle, hogy ez ur tulajdon-
ságait előbb nem ismerém föl, mert akkor
a nyakörv megvédte volna a kutyát, mint a
spanyol közmondás tartja.

A helyet, hogy ezen goromba ezélszra
fölnult volna Bel-Cosim, megleglé hogy
urnőjével egy pillantást váltson.

Egy néger az étterembe nyíló ajtó mind-
két szárnyát kitára, s a gyarmatos karját ajánlá
Adoénak ki ezt el nem utasíthatá.

Az estebéd ép oly bő, mint választékos
volt. Az evő eszközök ódonszerű tömör ezüst-
ből valának. Nagy kristály palaezok francia
borokkal telve álltak a porcelán hűtőben, az
asztalon négy teríték volt, melyek közül az

egyik a főhelyet foglalá el s különbözött a
többitől. A tányérok mellett egy szép művü
nagy ezüst serleg állt saját szerü ellentétet
képezve az egyszerű azéllékes villával melyek
aganesfogantyuvál valának ellátva.

Adoé Ultok csodálkozását észrevéve meg-
ható bus hangnyomattal így szölt:

— Ez atyám helye, uram. És egy kéz-
mozdulattal helyet mutatott a gyarmatosnak
magával szemben.

Bel-Cosim tiszteletteljesen foglalá el az
utolsó helyet.

Adoé ezen egyszerű szavai: „Ez atyám
helye” sajátos benyomást gyakoroltak Ultokra.

Majdnem vadremülettel tekintve az ifju
leányra fölkialtott: — Atyjának helye mado-
moiselle?

— Atyám gyáva orgyilkosság által lelé
halálát — szöla Adoé ünneplés hangon. —
Ez időtől evőeszközei, terítéke mindig azon
helyre tetetnek, melyet életében elfoglalt. S
fájdalmas fölnulással folytatá: ezen azél
evőeszközök ugyanazok, melyeket még mint
szegény ember használt, midőn ez ültetvényt
alapítá a te segítséggeddel barátom — szöla
az ifju leány Bel-Cosimhoz fordulva.

Ezen dus ezüst serlegét ajándékozták
neki az ültetvényt feketéi halájuk jeléül. Ezen
evőeszközökre s ezen ezüst serlegre mutatva,
szöla volt mondani: azok boldogsága kezdő-
tének, ezek végének jelvényei. Szegény atyám!
tevé hozzá a creolnö emlékeitől elragadtatva;
s megfélekedve vendégéről, könyben uszó
szép szeméit atyja karszékén nyugtatá s is-
méltó: Szegény atyám! Ugy tetszik, mintha
látánm őt ott ülni, oly jóságosan, oly tiszte-
letreméltólag!

— Elég! — elég! — Mademoiselle —
kiáltott Ultok fölnulva; azután mélyen meg-
indult hangon tévé hozzá — boesánat mado-
moiselle, de ezen visszaemlékezések fájdalmat
okoznak nekem. Én ismerém uraatyját s be-
esülém nemes tulajdonait, és nem vagyok ké-
pes fájdalmas fölnulás nélkül felöle valamit
hallani. (Folyt. köv.)

Szám-rejtvény.

16 13 14 Benne vagyunk, jól érezzük
mindnyajan.
16 1 3 10 11 10 9 19 Legkedvesebb ez nekünk
mostanában.
10 8 15 19 18 6 Szerencsétlen nagy város az
alföldön.
11 20 11 2 10 14 24 Repül veled, mint a szél,
hegyen-völgyön.
4 20 11 6 7 12 1 10 Honnénikénk irványait jel-
lemzi
26 25 23 24 A belépést tiltja vagy meg-
engedi.
23 20 24 5 Nagy hatalmat ad, még na-
gyobb terheket.
17 10 14 21 17 Ha kevés vagy sok vize
van megreked.
A legnagyobb magyar költő
írta ezt
1—26 Laurához, keresd ki ha nem
hiszed.

Tromm Péter.

Megtejtése a jövő számban.

Jutalom: „Heine költeményei” ford. Endrődi Sándor.

A 2-ik számban közölt talányunk értelme:

„A gömőri lap virágozók.”

Helyesen megfejtették s beküldték: M. Pirooska,
S. Hermin, Róth Emma, J. Anna, Télike, M. Malvin,
R. Ilka, — Fazekas Ferencz, Miskolezy Gyula, Mol-

dován Péter, Timár István, Szabó Béla, Trenesényi Má-
tyás, Skrabák Gusztáv, Urbányi Gy., Schiller L. Gául
Gusztáv.

A regényt a nyertesnek S. Hermin urnőnek
megküldjük.

Szerkesztői üzenetek.

B. Vilmos urnak. A választ hovahamar
meg fogja adni társ szerkesztők.

L. L. Lakhelyét nem tudtuk. Két heten-
ként kérjük egvet, rövidet.

Figyelő. Mindkettő jó „firma!” Ez a
feleletünk.

Sz. S. és J. M. A kósza szellő hamis
hírt vitt oda; Főthi nem ér rá betegnek len-
ni, a meleg részvétet köszöni.

K. L. Egy lap szerkesztője nem lehet
indiskrét — szélaek boesájtani a rábizott tit-
kokat. Non quis sed quid, ebben a tekintet-
ben; az incognitokat tiszteletben tartjuk mind-
örökig.

A. J. Tiszolcz. Kiadónk a felülfizetést a
jövő negyedre írta elő.

S—5 I. urnak. Bezáráskor vettük; fel-
világosítással s helyreigazítással legközelebbi
számbunkban szolgálunk.

A bécsi lottóban jan. 15. kihuzott számok:

48. 77. 34. 9. 85.

Piaczi árak: Rimaszombat, 1881.

január hó 22-én tartott hetivásár alkalmával
a gabonamérek és kapásnövények következő-
leg jegyeztettek:

Buza hectoliterenkint	9.—	8.80
Feles	7.25	7.—
Rozs	7.25	6.85
Árpa	4.—	3.85
Zab	2.15	2.—
Kukoricza	4.10	3.80
Bab	12.00	9.00
Kása	14.00	12.00
Burgonya	2.25	2.—
Buza métermázsánkint	10.50	10.—
Feles	—	7.25
Rozs	9.—	9.—
Árpa	—	5.60
Zab	—	5.50
Széna, kötött	—	1.90
Tak. szalma	—	0.50
Alom-szalma	—	0.40
Zsúp-szalma	—	1.15

Felelős szerkesztő: **Pető Porubszki Pál.**

Szerkesztőtárs: **Főthi Kovács Béla.**

Nyílt tér.)*

Nyilatkozat.

Alólirottak felszólítottunk **S z e n y i Géza**
ur által, a közte és **Andrássi Mór** közötti
becsület-ügy elintézésére. **Andrássi Mór** a
szokásos elégtételt megtagadván, őt ezentul
további elégtétel-adásra képtelennek nyilvá-
nitjuk.

Kelt Rimaszombatban, 1881. január 17.

Ruthény Béla.

Báró Vay Lénárt.

*) E rovatban közlöttékért felelősséget nám vállal a
Szerkesztőség.

H I R D E T É S E K.

Meghívás.

A nagyrőcei kölesönös segély-szövetkezet f. évi február hó 2-ik napján,
délutáni 2 órakor az alapszabályokban kitzűtött ügyek tárgyalása ezéljából, tulaj-
don helyiségeiben tartandó

közgyűlésre

a szövetkezet összes rendes tagjait tisztelettel meghívja

Nagyrőcén, 1881. jan. 15-én.

1—2

Hlaváts Sámuel, elnök.

Eladó.

Szabó Katalin tulajdonát képező, Rimaszombatban a
Szél-utczában (vásártér) 499. sz. a. fekvő, a rimaszombati
702. sz. tjkönyvben foglalt lakház — mellék-épületek — 1319.
□ öl kiterjedésű beltelek és kert-, továbbá Alsó-Pokorágy
és Zeherje határában fekvő, az alsó-pokorágyi 65. és 66. s a
zeherjei 70. sz. tjkönyvben foglalt 22 kaszás szőlő és a hoz-
zá tartozó 3 hold szántó föld örök áron eladó, — a feltételek
Rimaszombatban **Szerényi János** ügyvéd irodájában meg-
tekinthetők.

2—2

Haszonbérlet.

A várgedei (Gömör) alsó koresma f. é. april 24-től há-
rom egymásután következő évekre haszonbérbe kiadandó.

Az árverés f. é. február hó 14-én, délelőtt 10 órakor
a várgedei fürdő helyiségében fog megtartatni.

Ugyan ekkor eladatik árverés utján a Várgedei **vizi-
malom** a hozzá tartozó belsőség és réttel.

Bérleti vagy venni szándékozók a bérleti vagy eladási
feltételek felől bővebb tudomást szerezhetnek alólirott nál.

Várgede (Gömör) 1881. jan. 12.

2—3 **Kubinyi Manó**, közbirtokossági igazgató.

Vendéglő bérbeadás.

Rimaszombatban, a Zöldfa ezimű vendéglő folyó 1881. év martius
1-től a hozzátartozó melléképületekkel bérbe fog adatni.

A bérleti ohajtók akár személyesen, akár pedig levél által értekezhetnek
bármikor alólirottal.

Végül megjegyzem, hogy bérlő csakis keresztény lehet.

Rimaszombat, 1881. január hó 20.

1—3

Weisz Károly, régale bérlő.